



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 410/2014-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. októbra 2014 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť Z. L., zastúpenej advokátkou JUDr. Ivanou Igazovou, Mýtna 11, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 152/01, a takto

### **r o z h o d o l :**

1. Základné právo Z. L. podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I vo veci vedenej pod sp. zn. 18 C 152/01 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 152/01 p r i k a z u j e k o n ať bez zbytočných prietáhov.

3. Z. L. p r i z n á v a primerané finančné zadostučinenie v sume 4 000 € (slovom štyritisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I je povinný zaplatiť náhradu trov konania Z. L. v sume 426,12 € (slovom štyristodvadsaťšesť eur a dvanásť centov) na účet jej advokátky JUDr. Ivany Igazovej, Mýtna 11, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

## **O d ô v o d n e n i e :**

### **I.**

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 410/2014-11 z 13. augusta 2014 prijal na ďalšie sťažnosť Z. L. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. Ivanou Igazovou, Mýtna 11, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 152/01.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla:

*„Dňa 11. 10. 2001 som podala návrh na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov proti odporcovi P. L... Súd v konaní postupoval počas uplynulých 13 rokov nasledovne:*

*Prvý relevantný úkon Súdu v predmetnom konaní bol vykonaný po 3 rokoch a 10 mesiacoch od podania Návrhu, kedy som bola Uznesením zo dňa 25. 8. 2005 vyzvaná, aby som odstránila vady konania - špecifikovala petit. Následne až do roku 2008 Súd v predmetnej veci prakticky nekonal.*

*Samotný Návrh bol odporcovi zaslaný na vyjadrenie až po 6 rokoch a 3 mesiacoch od jeho podania a prvé pojednávanie vo veci bolo vytýčené po 6 rokoch a 4 mesiacoch od podania Návrhu, a to na deň 12. 2. 2008.*

*Ďalšie pojednávania boli vytýčené na 1. 4. 2008 a 27. 5. 2008. kedy bolo pojednávanie odročené na neurčito a zároveň mi bola uložená povinnosť oznámiť Súdu adresy peňažných ústavov odporcu v USA. Túto svoju povinnosť som si splnila podaním zo dňa 3. 6. 2008, doručeným osobne dňa 9. 6. 2008. Rovnaká povinnosť bola uložená aj odporcovi, ktorý si ju do dnešného dňa nesplnil, bez akéhokoľvek postihu zo strany Súdu.*

*Následné 2 roky, až do roku 2010, Súd v predmetnom konaní opäť nevykonal žiadny úkon a ďalšie pojednávanie bolo vytýčené až na 13. 9. 2012, t. j. po ďalších 4 rokoch a 4 mesiacoch od posledného pojednávania.*

*Zatiaľ posledné pojednávanie vo veci sa konalo dňa 14. 11. 2013, kedy boli vypočuté predvolané svedkyne, aj za prítomnosti zástupcu odporcu, ktorý na svedkyne nemal žiadne otázky a ani nežiadal doplnenie ich výpovedí.*

*Následne po 7 mesiacoch je naplánované ďalšie pojednávanie na deň 13. 6. 2014, kedy majú byť opakovane predvolané tie isté svedkyne, ktoré už vo veci vypovedali na pojednávaní dňa 14. 11. 2013, a majú znova vypovedať o tých istých skutočnostiach, o ktorých už vypovedali a svoje výpovede aj podaním zo dňa 17. 3. 2014 doplnili. ...*

*Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že konanie prebieha na prvostupňovom súde už 13 rokov bez toho, aby bolo vo veci rozhodnuté alebo malo byť v blízkej dobe rozhodnuté.“*

Sťažovateľka poukazuje na celkovú dĺžku konania, ktoré trvá už 13 rokov a dosiaľ nie je právoplatne skončené, navrhla, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že jej základné právo bolo postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 152/01 porušené, prikázal okresnému súdu, aby v predmetnej veci konal bez zbytočných prietáhov, priznal jej primerané finančné zadosťučinenie v sume 8 000 €, ako aj náhradu trov konania.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril okresný súd prostredníctvom svojej predsedníčky podaním sp. zn. Spr. 3513/2014 z 5. septembra 2014, v ktorom uviedol:

*«Na základe Vašej žiadosti som vo veci vykonala šetrenie a zistila som, že na tunajšom súde sa vedie konanie v právnej veci navrhovateľky: Z. L., proti odporcovi: P. L. o vyporiadanie BSM. Návrh na začatie konania bol súdu doručený dňa 11. 10. 2001.*

*Sťažovateľka vo svojej sťažnosti namietala celkovú dĺžku konania, ktoré trvá už 13 rokov a doposiaľ nie je právoplatne skončené.*

*K priebehu konania (t. j. uvedenie procesných úkonov vo veci od podania návrhu na začatie konania doposiaľ) uvádzam, že dňa 25. 10. 2001 bol daný pokyn súdnej tajomníčky na ďalší postup vo veci, dopyt súdu adresovaný navrhovateľke na doplnenie potrebných informácií. Pokynom zo dňa 4. 12. 2001 bol návrh zaslaný na vyjadrenie odporcovi, od ktorého sa súdna zásielka vrátila s doložkou nevyzdvihnuté v odbernej lehote. Dňa 22. 2. 2002 súdny spis bol predložený na stanovenie ďalšieho postupu zákonnej sudkyňi. Dňa 21. 10. 2002 zákonná sudkyňa dala spisovej kancelárii pokyn na ďalší postup vo veci, pripis súdu adresovaný navrhovateľke. Dňa 3. 3. 2003 bolo súdu doručené podanie navrhovateľky. Dňa 2. 10. 2003, 4. 3. 2004, 9. 3. 2004 dala zákonná sudkyňa pokyn spisovej kancelárii na výzvu adresovanú odporcovi a právnej zástupkyňi navrhovateľky. Dňa 31. 3. 2004 bolo na súd doručené podanie navrhovateľky. Dňa 25. 8. 2005 výzva súdu adresovaná navrhovateľke na presnú špecifikáciu žalobného petitu. Dňa 31. 8. 2006 daný pokyn vyššieho súdneho úradníka na ďalší postup vo veci. Dňa 9. 10. 2006 doručené podanie právnej zástupkyne navrhovateľky - odstránenie väd žalobného návrhu. Dňa 4. 1. 2008 zákonná sudkyňa vo veci vytyčila termín pojednávania na deň 12. 2. 2008. Dňa 5. 2. 2008 na súd doručené podanie právneho zástupcu odporcu. Dňa 12. 2. 2008 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na termín dňa 1. 4. 2008. Dňa 21. 2. 2008 bolo súdu doručené podanie odporcu. Dňa 25. 2. 2008 bolo súdu doručené podanie navrhovateľky. Dňa 28. 2. 2008 daný pokyn zákonnej sudkyne na ďalší postup vo veci. Dňa 11. 3. 2008 bolo súdu doručené podanie - vyjadrenie odporcu. Dňa 1. 4. 2008 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na termín dňa 27. 5. 2008. Dňa 2. 4. 2008 výzva súdu adresovaná odporcovi na oznámenie sídiel bánk, v ktorých mal odporca vedený účet. Dňa 1. 4. 2008 výzva súdu adresovaná ČSOB, a. s., dňa 19. 4. 2008 doručená žiadaná odpoveď. Dňa 27. 5. 2008 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo za účelom doplnenia dokazovania odročené na neurčito. Dňa 9. 6. 2008 bolo súdu doručené podanie navrhovateľky. Dňa 11. 12. 2008 uznesením súdu dožiadanej banke priznané vynaložené vecné náklady. Dňa 26. 3. 2009 do súdneho spisu doručené oznámenie navrhovateľky o odvolaní plnej moci udelenej navrhovateľkou pôvodnej zástupkyňi J. B., dňa 26. 3. 2009 doručené oznámenie o novej právnej zástupkyňi JUDr. Gabriele Igazovej*

*(správne má byť JUDr. Ivane Igazovej, pozn.). Dňa 7. 1. 2010 pokynom zákonnej sudkyne vyhotovená výzva súdu adresovaná Bank of America a Pittsburg National bank, dňa 24. 11. 2010 daný opätovný pokyn zákonnej sudkyne. Dňa 24. 11. 2010 súd uznesením poveril vykonaním prekladateľského úkonu - dopytov súdu adresovaných americkým bankám prekladateľku R. V., dňa 10. 2. 2011 doručené preložené žiadané informácie, tieto pokynom vyššieho súdneho úradníka zaslané bankovým inštitúciám do cudziny. Dožiadané banky na výzvu súdu nijakým spôsobom nereagovali. Uznesením zo dňa 20. 7. 2011 súd ustanovenej prekladateľke priznal za vykonaný prekladateľský úkon odmenu. Dňa 19. 1. 2012 súdny spis vyšším súdnym úradníkom za účelom stanovenia ďalšieho postupu vo veci predložený zákonnej sudkyňi. Dňa 15. 3. 2012, 24. 4. 2012 do spisu doručené podanie odporcu. Dňa 24. 4. 2012 vo veci bolo vytýčený termín pojednávania na 13. 9. 2012. Dňa 24. 8. 2012 daný pokyn zákonnej sudkyne na vyhotovenie dopytov súdu, adresovaných dotknutým peňažným ústavom. Dňa 21. 9. 2012, 27. 9. 2012 doručené negatívne odpovede. Dňa 13. 9. 2012 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie. Dňa 16. 10. 2012 daný pokyn zákonnej sudkyne na ďalší postup vo veci, dopyt adresovaný peňažným ústavom v ČR cestou dožiadateľného súdu; dňa 5. 4. 2013, 17. 5. 2013 doručené podania z Okresného súdu v Opave: dňa 27. 6. 2013 doručené vykonané dožiadanie z Okresného súdu v Opave. Dňa 14. 3. 2013 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na termín dňa 17. 9. 2013. Dňa 27. 3. 2013, 3. 4. 2013 bolo súdu doručené podanie odporcu. Dňa 20. 5. 2013 bolo súdu doručené podanie - vyjadrenie navrhovateľky. Dňa 18. 7. 2013 daný pokyn zákonnej sudkyne na ďalší procesný postup vo veci. Dňa 27. 8. 2013 bolo súdu doručené podanie odporcu. Dňa 17. 9. 2013 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo za účelom doplnenia dokazovania odročené na termín dňa 14. 11. 2013. Dňa 9. 10. 2013 bolo súdu doručené podanie - vyjadrenie sa odporcu k podaniu navrhovateľky. Dňa 18. 10. 2013 bolo do spisu doručené podanie navrhovateľky - doloženie listinných dôkazov. Dňa 11. 11. 2013 z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne vykonaním nevyhnutných úkonov vo veci - vykonaním pojednávania poverený sudca R. M. Dňa 14. 11. 2013 sa vo veci konalo pojednávanie, na ktorom boli vypočuté navrhnuté svedkyne. Dňa 31. 1. 2014 zákonná sudkyňa vo veci vytýčila termín pojednávania na 13. 6. 2014, na ktorý boli predvolaní účastníci a opätovne i svedkyne. Dňa 17. 3. 2014 na súd doručené podanie právnej zástupkyne navrhovateľky - zaslanie doplňujúcich*

*svedeckých výpovedí. Dňa 17. 4. 2014 zákonná sudkyňa dala pokyn spisovej kancelárii na výzvu na doručenie prekladu listinných dôkazov adresovanú navrhovateľke, ktorá bola realizovaná dňa 22. 04. 2014. Dňa 14. 05. 2014 právna zástupkyňa navrhovateľky advokátka JUDr. Gabriela Igazová (správne má byť JUDr. Ivana Igazová, pozn.) oznámila súdu, že bolo ukončené právne zastupovanie navrhovateľky dňa 08. 11. 2013. Dňa 13. 06. 2014 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na termín dňa 30. 09. 2014. Dňa 25. 06. 2014 súd predvolal účastníkov konania a svedkyne na termín pojednávania.*

*Celkovú dĺžku konania ovplyvnila skutočnosť akou je vysoký nápad vecí v oddelení „18C“ vyššieho súdneho úradníka, zákonného sudcu, čím sa jednotlivé časové úseky medzi úkonmi zákonnej sudkyne predĺžili. Nakoľko zaťaženosť súdneho oddelenia resp. jednotlivých civilných sudcov nemôže byť dôvodom na porušenie práva účastníka konania garantovaného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, mám za to, že predmetné konanie je poznačené zbytočnými prietahmi. ...*

*Podľa ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Preto ústavný súd o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného (predsedníčka súdu má zrejme na mysli práva, pozn.) podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré mal k dispozícii podľa zákona o štátnej správe súdov, resp. podľa zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).*

*V súlade s uvedeným záverom som toho názoru, že prostriedky ochrany, ktoré sťažovateľka použila, viedli k odstráneniu nečinnosti súdu. Od vybavenia sťažnosti Spr. 2146/2014 t. j. od dňa 12. 05. 2014 podľa ust. § 64 ods. 1 neuplynul dostatočný čas na to, aby súd vo veci mohol rozhodnúť nakoľko dňa 13. 06. 2014 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené z dôvodu neprítomnosti predvolaných svedkýň na termín pojednávania dňa 30. 09. 2014. Pojednávania sa rovnako nezúčastnila navrhovateľka, ktorá svoju neúčast ospravedlnila zdravotnými dôvodmi. Následne dňa 25. 06. 2014 súd predvolal na nový termín pojednávania navrhovateľku a svedkyne p. J. M. a p. M. P.*

*S poukazom na vyššie uvedený prehľad procesných úkonov vo veci, mám za to, že v súčasnosti súd vo veci priebežne koná a prijal opatrenia na odstránenie vzniknutého stavu.»*

Predsedníčka okresného súdu v ďalšom texte uvedeného vyjadrenia z 5. septembra 2014 poukázala na sťažovateľkou uplatnené primerané finančné zadostučinenie a jeho odôvodnenie a následne uviedla, že pokiaľ by ústavný súd dospel k záveru o porušení základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, navrhuje, aby sťažovateľke nepriznal primerané finančné zadostučinenie v plnej ňou uplatnenej výške, pretože tento svoj návrh v sťažnosti dostatočne neodôvodnila.

Sťažovateľka na vyjadrenie okresného súdu z 5. septembra 2014 reagovala prostredníctvom svojej právnej zástupkyne podaním z 1. októbra 2014, v ktorom uviedla, že nesúhlasí so záverom predsedníčky okresného súdu, podľa ktorého mala byť okresnému súdu poskytnutá ďalšia príležitosť na odstránenie protiprávneho stavu, pretože táto povinnosť nevyplýva zo žiadneho zákona a navyše by bolo možné ťažko určiť začiatok plynutia dvojmesačnej lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu. S ohľadom na celkovú dĺžku predmetného konania (viac ako 13 rokov) podľa sťažovateľky už nie je namieste poskytovať okresnému súdu akúkoľvek lehotu na odstránenie prieťahov. Napriek uvedenému konštatovaniu sťažovateľka uviedla, že okresný súd „*d ďalšiu príležitosť na odstránenie porušovania mal, ale ani jeho ďalšie kroky po podaní sťažnosti nesmerovali k náprave vedúcej k skorému rozhodnutiu vo veci: Dňa 31. 1. 2014 súd síce vytýčil nový termín pojednávania na 13. 6. 2014, na tento však opäť predvolal tie isté svedkyne, ktoré už raz boli v konaní vypočuté a na ktoré nemal sám súd ani druhý účastník na pojednávaní dňa 14. 11. 2013 žiadne ďalšie otázky. Ich opakované predvolanie je potom potrebné vnímať ako pokračovanie neúčelných a nehospodárnych krokov súdu, ktorý ničím neodôvodneným opakovaním dokazovania pokračoval v umelom predlžovaní konania, porušujúc tým naďalej práva sťažovateľky na rýchly súdny proces.*

*Pojednávanie určené na deň 13. 6. 2014 bolo odročené nie z dôvodu neprítomnosti (opakovane) predvolaných svedkýň, ako sa nesprávne uvádza vo vyjadrení, ale predovšetkým z dôvodu neprítomnosti samotnej sťažovateľky, ktorá svoju neprítomnosť*

*(svoju prvú v konaní vôbec) riadne ospravedlnila akútnymi zdravotnými ťažkosťami. Opakovane poukazujeme na to, že sťažovateľka počas celej doby konania od roku 2001 ani raz nepožiadala o odročenie pojednávania a doteraz sa zúčastnila všetkých pojednávanií buď prostredníctvom svojho právneho zástupcu, spolu s ním, ale niekoľkokrát aj sama, keď advokátovi bránila v účasti na pojednávanií prekážka - teda sťažovateľka sama nikdy nedala žiaden dôvod na predĺžovanie konania a v záujme čo najrýchlejšieho rozhodnutia sa niekoľkokrát vzdala aj svojho práva na prítomnosť advokáta v konaní.*

*Aj doteraz posledné pojednávanie vo veci, ktoré sa malo uskutočniť dňa 30. 9. 2014 bolo zrušené súdom za okolností, ktoré podľa nás len dokazujú neprofesionálny a nekompetentný prístup Okresného súdu Bratislava I, ktorý je príčinou namietaných prietáhov: Uvedené pojednávanie bolo určené na deň 30. 9. 2014 o 10.00 hod. Hodinu pred pojednávaním - t. j. o cca 9.00 hod. telefonovala sťažovateľke, ktorá už bola spolu s jednou z predvolaných svedkýň na ceste na súd, pracovníčka súdu, ktorá sťažovateľke oznámila, že pojednávanie sa ruší z dôvodu, že spis 18 C 152/2001 je na ústavnom súde.*

*To len podčiarkuje nami doteraz tvrdenú všeobecnú nepripravenosť súdu na pojednávania, ktorá pretrváva aj napriek našej sťažnosti, keď zákonný sudca ešte deň pred pojednávaním nemá naštudovaný spis, resp. nemá vedomosť o tom, kde sa príslušný spis nachádza, aby o prípadnom zrušení pojednávania - v tomto prípade z dôvodu odoslania spisu na ústavný súd - v primeranom predstihu (t. j. čo i len deň vopred) informoval účastníkov konania.*

*Predovšetkým máme za to, že pri takejto, aj na pomery slovenskej justície extrémnej dĺžke súdneho konania, by akokoľvek rýchly a účinný úkon súdu po sťažnosti adresovanej predsedníčke súdu, nedokázal odčiniť ujmu, ktorú už sťažovateľka na svojich právach utrpela 13 rokov trvajúcim súdnym konaním, ktorého skončenie ani v súčasnosti nemožno v krátkej dobe očakávať.“*

K argumentácii predsedníčky okresného súdu týkajúcej sa nedostatočného odôvodnenia priznania primeraného finančného zadosťučinenia právna zástupkyňa sťažovateľky uviedla:

*«... máme za to, že už samotná existencia mimoriadnej dĺžky súdneho konania o vyporiadanie BSM je v tomto prípade dostatočným odôvodnením vzniku ujmy, ktorú by*

*v podobnej situácii pri 13 ročnom súdnom spore o BSM objektívne pociťoval každý jeden občan. Sťažovateľka, ako každý iný občan žijúci v právnom štáte, predsa celkom oprávnene očakávala od Okresného súdu Bratislava I, keď sa naň vo veci vyriešenia jej majetkových pomerov po rozvoде s dôverou obrátila, že súd vo veci rozhodne v dobe primeranej - tak, ako je tomu v iných konaniach s rovnakým predmetom s prihliadnutím na individuálnu zložitost' prípadu - s poukazom na čl. 48 ods. 2 Ústavy SR garantujúci občanovi rýchle, priet'ahov prosté spravodlivé súdne konanie.*

*Toto jej základné právo bolo konaním (resp. nekonaním) Okresného súdu Bratislava I porušené, čoho dôsledkom je dlhodobá nemožnosť usporiadať si svoje majetkové pomery po rozvoде manželstva v primeranom čase a ako uvádzame aj v našom podaní, sťažovateľka doteraz nemohla a stále nemôže 13 rokov po rozvoде manželstva riadne a neobmedzene disponovať vecami nachádzajúcimi sa v jej domácnosti, pretože tieto sú, resp. by sa ešte mohli stať predmetom vypořiadania BSM, a nakoľko nevie, komu budú tieto rozsudkom súdu nakoniec priznané. Uvedené platí aj pre byt na... v ..., v ktorom sťažovateľka býva, a ktorý si vzhľadom na svoj vek a havarijný stav nevyhnutne vyžaduje rekonštrukciu. Na uvedený byt si však vzniesol v súdnom konaní o vypořiadanie BSM nárok aj bývalý manžel sťažovateľky a hoci máme za to, že mu tento, rovnako ako akýkoľvek podiel na ňom, nemôže v žiadnom prípade patriť, bez potvrdenia tejto skutočnosti právoplatným rozsudkom súdu je pre sťažovateľku v tejto situácii z hľadiska právnej istoty neúčelné investovať do uvedeného bytu alebo jeho vybavenia akékoľvek finančné prostriedky, napriek tomu, že si to jeho havarijný stav nevyhnutne vyžaduje.*

*Práve horeuvedené máme na mysli pri našich tvrdeniach uvádzaných v našom podaní, kde hovoríme o osobnom a majetkovom provizóriu sťažovateľky, v ktorom je dlhodobo nútená žiť, a ktorým odôvodňujeme vznik ujmy zasluhujúci si podľa nás aj finančné „odškodnenie“.*

*Samotný zákon (§ 149 ods. 4 z. č. 40/1964 Zb. - Občiansky zákonník) garantuje bývalým manželom 3 roky po rozvoде nemenné zastabilizovanie ich majetkových pomerov zo zákona tak, aby účastníci najneskôr po troch rokoch od rozvoду manželstva definitívne vedeli a mohli sa spoľahnúť na to, čo je ich vlastníctvom a začať toto riadne užívať. Je potom celkom neprijateľné, aby sťažovateľka bola napriek „pomoci“ zo strany súdu*

*nútená žiť aj 13 rokov po rozvode jej manželstva v neistote ohľadom toho, čo zo spoločného majetku ostáva jej vlastníctvom.*

*Ako sme už uviedli v našom podaní - tento stav neustáleho životného a majetkového provizória privodzuje sťažovateľke aj psychickú ujmu podmienenú pretrvávajúcou neistotou ohľadom toho, ktoré z vecí momentálne sa nachádzajúcich v jej byte ostanú v jej vlastníctve, ďalej nemožnosť investovať do vybavenia bytu a naopak, nemožnosť odstrániť z bytu 30 ročné a staršie veci (mnohokrát i nefunkčné resp., ktoré sa od rozvodu stali medzičasom bezcenné), len preto, že tieto sú predmetom masy BSM, k rozdeleniu ktorej nevie Okresný súd Bratislava I za 13 rokov dospieť.*

*Z horeuvedených dôvodov, poukazujúc pritom najmä na extrémnu dĺžku súdneho konania, sme toho názoru, že len púhe konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy príp. uloženie povinnosti bezodkladne konať, už vzhľadom na okolnosti danej veci nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku.*

*Preto zotrývame na svojom podaní v plnom rozsahu a máme za to, že je na mieste priznať sťažovateľke aj finančnú satisfakciu, ktorej navrhovaná výška sa nám javí ako celkom adekvátna vzhľadom na mimoriadnu dĺžku súdneho konania, ďalej vzhľadom na ujmu, ktorú sťažovateľka utrpela, a ktorej vznik sme riadne odôvodnili v podaní samotnom a opakovane vysvetlili v tomto stanovisku, v neposlednom rade tiež s prihliadnutím na judikatúru ústavného súdu, ktorá odôvodňuje poskytnutie primeraného zadosťučinenia i pri neporovnateľne kratšie trvajúcich prieťahoch.»*

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vo veci sťažnosti sťažovateľky upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát predmetnú sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne podaných stanovísk účastníkov a obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu.

## II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého hneď ako sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1

dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Predmetom posudzovaného konania je návrh sťažovateľky na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Z obsahu súdneho spisu, vyjadrení okresného súdu a sťažovateľky a z nimi predložených na vec sa vzťahujúcich listín ústavný súd zistil, že v danom prípade nejde o vec právne zložitú, avšak vykazuje znaky skutkovej zložitosti v súvislosti s potrebou vykonaním dokazovania ustáliť obsah vecí patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, čo malo vplyv na celkovú dĺžku tohto konania.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria – správania sťažovateľky v predmetnom konaní – ústavný súd nezistil také nedostatky, ktorých dôsledkom by mohlo dôjsť k výraznému predĺženiu predmetného konania.

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v posudzovanom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu na rozhodovaní v predmetnej veci. Pri skúmaní tohto postupu okresného súdu ústavný súd vychádzal zo sťažnosti sťažovateľky, ako aj zo spisového materiálu v predmetnej veci.

Ústavný súd zistil viaceré obdobia nečinnosti v postupe okresného súdu, ktoré mali vplyv na doterajšiu dĺžku konania. Žiadne procesné úkony v uvedenej veci okresný súd nevykonával vo viac ako jednoročnom období trvajúcim od 4. decembra 2001 (pokyn súdnej kancelárii zaslať podaný návrh odporcovi) až do 31. januára 2003 (realizácia pokynu súdnej kancelárii zaslať výzvu sťažovateľke). Ďalšie obdobie nečinnosti okresného súdu začalo 3. marca 2003 po doručení odpovedí účastníkov konania na výzvu súdu a trvalo viac ako jeden rok až do 9. marca 2004, keď bola okresným súdom zaslaná výzva odporcovi. Okresný súd nekonal v tejto veci ani v období trvajúcim jeden rok a päť mesiacov, a to od 31. marca 2004 (okresnému súdu bola doručená odpoveď na jeho výzvu

z 9. marca 2004) do 25. augusta 2005, keď bola okresným súdom zasielaná sťažovateľke výzva odstrániť nedostatky petitu. Po vrátení zásielky späť neprevzatej sťažovateľkou zotrval okresný súd v nečinnosti a k opätovnému zaslaniu tejto zásielky pristúpil až po uplynutí ďalšieho roka 31. augusta 2006. Nečinnosťou okresného súdu v tomto konaní bolo poznačené aj obdobie trvajúce jeden rok a tri mesiace od 9. októbra 2006 (okresnému súdu bolo doručené podanie, ktorým sťažovateľka upresnila petit svojho návrhu) až do 4. januára 2008 (pokyn súdnej kancelárii vykonať úkony súvisiace s nariadeným pojednávaním), taktiež obdobie od 9. júna 2008, keď bola okresnému súdu doručená odpoveď právnej zástupkyne sťažovateľky na jeho výzvu, až do 7. januára 2010 trvajúce takmer jeden rok a šesť mesiacov, ďalej desaťmesačné obdobie od 7. januára 2010 (pokyn na vyhotovenie výziev a ustanovenie prekladateľa) do 24. novembra 2010 (vydané uznesenie o ustanovení prekladateľky v konaní), a napokon aj deväťmesačné obdobie od 20. júla 2011 do 27. apríla 2012.

Nečinnosť okresného súdu v už označených obdobiach bez toho, aby jeho postupu bránila zákonná prekážka, je potrebné považovať za zbytočný priet'ah v konaní v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

V súvislosti s argumentáciou uvedenou vo vyjadrení okresného súdu týkajúcou sa nápravy postupu tohto súdu v predmetnom konaní po využití sťažnosti na priet'ahy podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru (napr. IV. ÚS 26/2012, IV. ÚS 93/2012), v ktorej vyslovil, že na požiadavke využitia prostriedkov nápravy v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch na orgáne štátnej správy dotknutého súdu v zásade už netrvá v prípadoch, keď dĺžka namietaného konania v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu bola už prima facie zjavne neprimeraná. Z uvedeného vyplýva, že v uvedenom konaní trvajúcom viac ako 13 rokov by už ústavný súd využitie tohto účinného prostriedku nápravy sťažovateľkou s ohľadom na celkovú neprimeranú dĺžku tohto konania ani nepožadoval.

Ústavný súd konštatuje, že konanie, ktoré je predmetom posúdenia, trvá už viac ako trinásť rokov. Z uvedenej doby takmer osem rokov a deväť mesiacov tvorí obdobie,

v ktorom v dôsledku nečinnosti okresného súdu dochádzalo k zbytočným priet'ahom v predmetnom konaní.

S ohľadom na uvedené nemožno dobu predmetného konania vedeného na okresnom súde považovať za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené základné právo s'ťažovateľky bolo porušené.

### III.

Keďže ústavný súd zistil porušenie základného práva s'ťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy okresným súdom, prikázal tomuto súdu, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza s'ťažovateľka domáhajúca sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa s'ťažovateľka domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

S'ťažovateľka žiadala priznať primeraného finančného zadosťučinenia v sume 8 000 € od okresného súdu z dôvodov uvedených v jej s'ťažnosti.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý

vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku preskúvaného konania a berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým postup okresného súdu v predmetnej veci a predmet uvedeného konania, t. j. čo je pre účastníka konania v stávke – „at stake“, právnu a skutkovú zložitost' predmetnej veci, správanie sťažovateľky, ktorým neprispela k výraznejšiemu predĺženiu konania, považoval ústavný súd priznanie sumy 4 000 € sťažovateľke za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním advokátkou JUDr. Ivanou Izagovou.

Ústavný súd priznal úhradu za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, spísanie sťažnosti a jej podanie a vyjadrenie z 23. septembra 2014) podľa návrhu právnej zástupkyne sťažovateľky a v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 14 ods. 1 písm. a) a b) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v sume 402 € (za tri úkony právnej služby – 3 x 134 €) a 24,12 € režijný paušál (3 x 8,04 €). Odmena advokátke za poskytnuté právne služby v konaní pred ústavným súdom predstavuje celkovú sumu 426,12 €.

Trovy konania je okresný súd povinný uhradiť na účet advokátky sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. októbra 2014